

CZU: 338.1

**CONTRIBUȚIA IMM-URLOR DIN REPUBLICA MOLDOVA, INCLUSIV PE CLASE DE
MĂRIME, LA CREAREA LOCURILOR DE MUNCĂ
ÎN PERIOADA 2015-2021**

Lidia Maier,

cercetător științific,

Institutul Național de Cercetări Economice, RM

email: heart1961@mail.ru

orcid.id: 0000-0001-6781-9764

Abstract: SMEs hold a significant share in the total number of enterprises in the Republic of Moldova, they are, therefore, the main provider of jobs for the population and the main source of income, including for socially vulnerable categories. The government, through its policies, supports the creation and development of SMEs, as well as the creation of new jobs. The comprehensive analysis of the entrepreneurial ecosystem and the factors that could stimulate it, the monitoring of the indicators of the development of the SME sector allows to argue for the design of more effective policies for the development of national entrepreneurship in general, but also to support SMEs to adapt and go through the created economic crisis.

The main objective of this paper is to analyze the contribution of the SME sector to the creation and maintenance of jobs. The analysis was carried out based on the data of the National Bureau of Statistics and includes the period 2015-2021 (for the year 2015, the data were used, recalculated according to the new methodology, developed by the NBS in 2016). Following the analysis, it was

found that in 2021 the number of employees in SMEs was slightly lower than in 2020, despite the fact that the number of enterprises increased. This decrease is a continuation of the evolution from 2020, when, against the background of the pandemic, the largest decrease in the number of employees was recorded.

Keywords: small and medium enterprises, size classes, number of enterprises, number of employees.

Sectorul întreprinderilor mici și mijlocii constituie, pe bună dreptate, coloana vertebrală a economiei, reprezentând o sursă esențială de spirit antreprenorial și de inovare - aspecte vitale pentru competitivitate. IMM-urile contribuie substanțial la formarea produsului intern brut, la stimularea exporturilor, concurenței, la saturarea pieței de consum. Ele sunt totodată o sursă potențială de locuri de muncă, creștere economică și garantează stabilitate socială. IMM-urile oferă locuri de muncă mai bune și mai plătite pentru persoanele din sectoarele vulnerabile ale forței de muncă, cum ar fi femeile, tinerii, persoanele cu dizabilități, persoanele vârstnice, dar și persoanele din gospodăriile mai sărace, care au avut o vulnerabilitate ridicată, în special, în perioada COVID-19. IMM-urile pot fi uneori singura sursă de locuri de muncă în zonele rurale, orașele mai mici și principalul furnizor de venituri pentru persoanele din aceste zone.

În Republica Moldova în a.2021 IMM-urile reprezentau 98,4 % dintre toți agenții economici din țară, din care, partea preponderentă o reprezentau întreprinderile micro (86,5% din total întreprinderi). În cadrul IMM-urilor activau 59,1% din numărul de salariați angajați în cadrul agenților economici din țară, ceea ce denotă că peste 5 din 10 locuri de muncă sunt generate de IMM-uri. În articol autorul a analizat evoluția numărului de salariați în cadrul IMM-urilor pe clase de mărime, atât în anii pandemiei, cât și începând cu a.2015 și a obținut următoarele rezultate²⁹.

Numărul mediu de salariați. Numărul de salariați în cadrul IMM-urilor în a.2021 a constituit 314 925 unități, fiind cu 18 98 (0,6%) unități mai mic decât în a.2020. Pe parcursul anilor 2015-2021 evoluția numărului de salariați a posedat tendințe diferite: din a.2015 până în a.2016 numărul acestora s-a diminuat de la 316 937 un. până la 313 533 un. sau cu 1,1%; din a.2016 până în a.2019 numărul de salariați în cadrul IMM-urilor a crescut, cea mai mare creștere înregistrându-se în a.2017, când numărul de salariați s-a majorat cu 3,1% față de a.2016, continuând să crească și în anii următori până la 336 059 unități în a.2019. Din a.2019 până în a.2021, pe fondul pandemiei, numărul de salariați în cadrul IMM-urilor s-a diminuat semnificativ, cea mai mare diminuare producându-se în a.2020 (Fig.1).

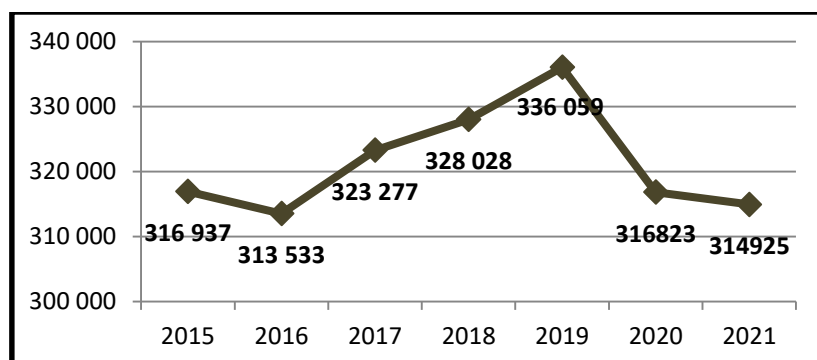

Fig.1. Evoluția numărului de salariați din cadrul IMM-urilor în perioada 2015-2020, un.

Sursa: elaborată de autor în baza datelor BNS

Pondere salariaților din cadrul IMM-urilor în totalul salariaților din țară în a.2021 a constituit 59,1%, tendința acestui indicator față de a.2020 fiind negativă (-1,0 p.p.). Pe parcursul anilor 2015-2021, în general, evoluția indicatorului a posedat o tendință negativă diminuându-se de la 62,1% până la 59,1% sau cu 3,0 p.p.). (Fig.2).

²⁹ Articolul a fost elaborat în cadrul Proiectului aplicativ din cadrul concursului "Program de stat" (2020-2023): 20.80009.0807.38 „Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsării sectorului IMM în Republica Moldova”, înregistrat în Registrul de stat al proiectelor din domeniul științei și inovării din Republica Moldova.

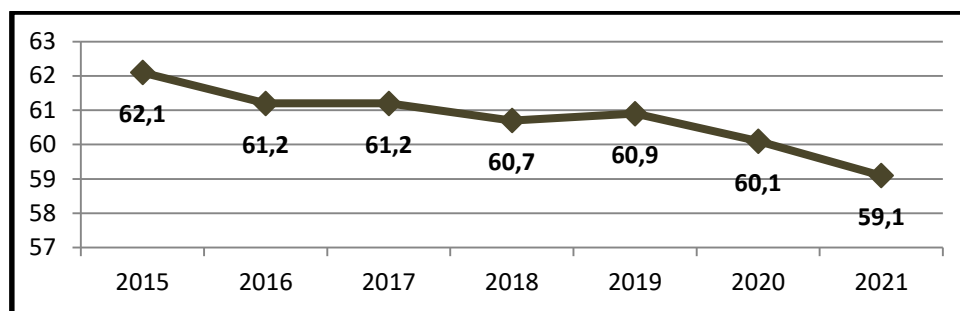

Fig.2. Pondere salariaților IMM-urilor în total salariați în perioada 2015-2020, %

Sursa: elaborată de autor în baza datelor BNS

Ritmul anual de creștere a numărului de salariați în cadrul IMM-urilor în a.2021 a constituit 99,4%, fiind mai mare cu 5,1 p.p. în comparație cu valoarea acestui indicator în a.2020. Evoluția indicatorului Ritmul anual de creștere a numărului de salariați în cadrul IMM-urilor în perioada anilor 2015-2021 a înregistrat variații foarte diferite: în intervalul 2015-2016 valoarea indicatorului s-a diminuat de la 111,6% până la 98,9% sau cu 12,7 p.p. În a.2017 acesta crește ușor până la 103,1% sau cu 4,2 p.p., după care ritmul anual de creștere a numărului de salariați se reduce din nou până la 101,5% în a.2018 și crește cu 0,9 p.p. în a.2019. Anul 2020 este remarcabil prin reducerea indicatorului cu 8,1 p.p., iar a.2021 – prin creșterea din nou a acestuia. Anii 2016, 2020 și 2021 au fost anii, în care ritmul anual de creștere a numărului de salariați în cadrul IMM-urilor este mai mic de 100%. (Fig.3).

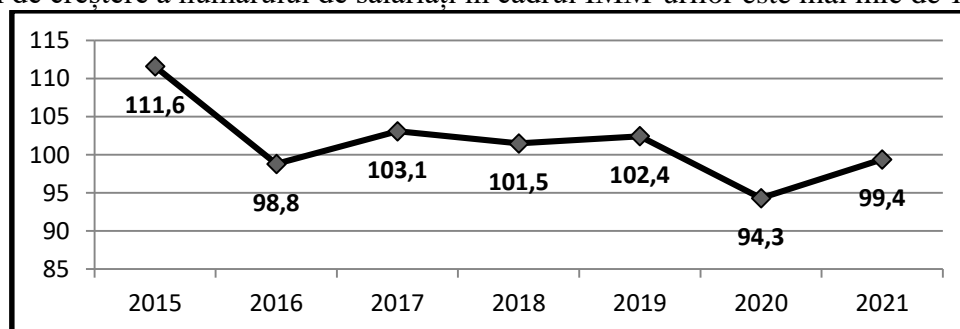

Fig.3. Ritmul anual de creștere a numărului de salariați în cadrul IMM-urilor în anii 2015-2020, %

Sursa: elaborată de autor în baza datelor BNS

Numărul de salariați la o întreprindere în a.2021 a fost de 5,3 unități, fiind mai mic cu 0,2 unități decât în a.2020. E de menționat, că din a.2015 până în a.2021 numărul de salariați la o întreprindere a fost descendentă – de la 6,3 unități până la 5,3 unități. Doar în a.2019 s-a produs o creștere nesemnificativă cu revenire la a.2017 (Fig.4).

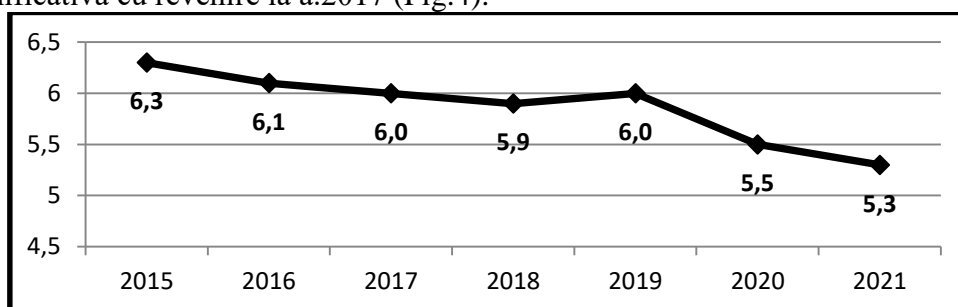

Fig.4. Evoluția numărului de salariați la o întreprindere IMM în perioada 2015-2021, un.

Sursa: elaborată de autor în baza datelor BNS

Analiza numărului de salariați din cadrul IMM-urilor pe clase de mărimi arată (Tabelul 1), că în a.2021 cel mai mare număr de salariați se înregistrează în cadrul întreprinderilor mici și este de 114 369 unități, ceea ce constituie 36,3% din totalul salariaților în cadrul IMM-urilor. În perioada anilor 2015-2021 evoluția numărului de salariați în cadrul întreprinderilor mici posedă tendințe diferite: în perioada 2015-2016 numărul de salariați s-a diminuat cu 2 599 unități, iar începând cu

a.2016 numărul de salariați în cadrul întreprinderilor mici a crescut de la 107 156 până la 118 662 unități sau cu aproximativ 10,7% în a.2019. Anul 2020 înregistrează o diminuare de 4 679 unități, sau cu 3,9% față de a.2019, iar a.2021 – o creștere de 386 unități sau cu 0,3% față de a.2020.

În cadrul întreprinderilor micro în a.2021 activau 104703 salariați, ceea ce constituie 33,2% din numărul total de salariați din cadrul IMM-urilor. În perioada anilor 2015-2021 evoluția numărului de salariați în cadrul întreprinderilor micro a înregistrat unele variații anuale: în anii 2015-2016 numărul acestora s-a diminuat ușor de la 104 977 unități până la 104 848 un., după care a urmat o perioadă de creștere cu 9,1% în perioada 2016-2019, ajungând la 114 413 unități. În a.2020 numărul de întreprinderi micro s-a diminuat semnificativ cu 10 952 unități sau cu 9,6%. Anul 2021 este marcat prin creșterea numărului de salariați în cadrul întreprinderilor micro cu 1 242 unități sau cu 1,2% față de a.2020.

Cel mai mic număr de salariați în a.2021 se înregistrau în cadrul întreprinderilor mijlocii, constituind 95 853 unități, sau 30,4% din totalul salariaților în cadrul IMM-urilor. În perioada anilor 2015-2021, în general, numărul de salariați în cadrul întreprinderilor mijlocii a posedat tendințe anuale diferite: din a.2015 până în a.2016 numărul acestora s-a redus ușor de la 102 205 până la 101 529 unități sau cu 676 unități, crescând până la 103 460 unități sau cu aproximativ 2% (+1 931 un.) în a.2017 și diminuându-se din nou în a.2018 cu 4%, constituind 99 311 unități. În a.2019 numărul întreprinderilor mijlocii a crescut din nou cu 3 673 unități sau cu 3,7%, iar în a.2020 s-a diminuat cu 3 605 unități sau cu 3,5%. Anul 2021 este marcat prin reducerea indicatorului cu 3 526 unități sau cu 3,5% față de a.2020.

Tabelul 1

**Evoluția numărului mediu de salariați din cadrul IMM-urilor pe clase de mărimi,
anii 2015-2021, un.; %**

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Numărul total de salariați în țară	510268	512474	528607	540277	552113	526738	532454
Numărul total de salariați în cadrul IMM-urilor	316937	313533	323277	328018	336059	316823	314925
Inclusiv:							
Numărul de salariați în cadrul întreprinderilor mijlocii					102984	99379	95853
Ponderea în total salariați ai IMM-urilor	102205 32,2	101529 32,4	103460 32,0	99311 30,3	30,6	31,4	30,4
Numărul de salariați în cadrul întreprinderilor mici	109755	107156	112028	117030	118662	113983	114369
Ponderea în total salariați ai IMM-urilor	34,6	34,2	34,7	35,7	35,3	36,0	36,3
Numărul de salariați în cadrul întreprinderilor micro	104977	104848	107789	111677	114413	103461	104703
Ponderea în total salariați ai IMM-urilor	33,1	33,4	33,3	34,0	34,0	32,6	33,2
Ponderea salariaților IMM-urilor în total salariați în perioada 2015-2019, un.	62,1	61,2	61,2	60,7	60,9	60,1	59,1
Ritmul anual de creștere a numărului de salariați în cadrul IMM-urilor în anii 2015-2018, un.	111,6	98,8	103,1	101,5	102,4	94,3	99,4

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor BNS

Rezultate principale

Din analiza realizată se poate observa, că IMM-urile, inclusiv după mărirea întreprinderilor, în a.2021 au contribuit relativ la crearea și menținerea locurilor de muncă, înregistrând tendințe

diferite, în majoritatea cazurilor negative. După anii de pandemie acută IMM-urile se pare nu și-au revenit încă, iar persoanele disponibilizate în acești ani nu au revenit la locurile de muncă anterioare.

Astfel, numărul de salariați în cadrul IMM-urilor, în a.2021 a fost cu 0,6% mai mic decât în a.2020, chiar în pofida faptului, că numărul de întreprinderi a crescut. Această diminuare este o continuare a evoluției din a.2020, când pe fondul pandemiei, s-a înregistrat cea mai mare diminuare a numărului de salariați. De asemenea, s-a diminuat Ponderea salariaților din cadrul IMM-urilor în totalul salariaților din țara (-1,0 p.p.), iar ritmul anual de creștere a numărului de salariați în cadrul IMM-urilor a crescut cu +5,1 p.p.

A continuat să se diminueze, deși neesențial, și numărul de salariați la o întreprindere în a.2021. Diminuarea numărului de salariați la o întreprindere se înregistrează anual din a.2015 cu o creștere neesențială doar în a.2019.

Pe clase de mărimi cel mai mare număr de salariați s-au înregistrat în cadrul întreprinderilor mici, fiind în creștere cu 0,3% față de a.2020, iar cel mai mic număr de salariați au înregistrat întreprinderile mijlocii, reducându-se cu 3,5% față de a.2020. În cadrul întreprinderilor micro numărul de salariați a crescut față de a.2020 cu 1,2%.

Bibliografie

1. Biroul Național de Statistică, Statistica economică, Surse de date administrative. Activitatea și poziția financiară a agenților economici după mărime și activități economice, 2015-2021. On-line:

<https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica%2024%20ANT%20030/ANT030060.px/?rxid=9a62a0d7-86c4-45da-b7e4-fecc26003802>